

Tryb i granice zmiany Konstytucji RP z 1997 roku

Zmiana konstytucji to dla nauki prawa konstytucyjnego temat centralny i podstawowy, o szczególnej doniosłości teoretycznej, praktycznej i symbolicznej. Zmiana konstytucji bywa przy tym postrzegana jako najważniejsza decyzja, jaką w państwie demokratycznym może podjąć suweren lub jego przedstawiciele, zwłaszcza jeśli jest rozumiana jako zmiana całościowa lub uchwalenie nowej konstytucji. Nawet jeśli w codziennej praktyce konstytucyjnej problematyka ta nie jest najczęściej widoczna, to zachowuje swój wielokierunkowy potencjał, zarówno przekształcający, jak i stabilizujący, a w określonych sytuacjach, zwłaszcza kryzysowych, może mieć przesądzające znaczenie. Wynika to przede wszystkim ze szczególnej treści, mocy prawnej i trybu zmiany konstytucji, a także ze znaczenia korelacji między kształtem zasad zmiany konstytucji a trwałością ustroju, który określa i w którym funkcjonuje. Zmiana konstytucji stanowi także dla prawa konstytucyjnego problem węzłowy, w tym sensie, że uregulowania zmiany konstytucji tworzą i odzwierciedlają rozmaite zasady i mechanizmy o decydującym dla wspólnoty politycznej znaczeniu, związane z hierarchią źródeł prawa, ukształtowaniem organów państwowych i ich wzajemnymi relacjami czy zakresem władzy większości i prawami mniejszości.

Zagadnienie zmiany konstytucji, ale także kontroli konstytucyjności tej zmiany, zyskuje na znaczeniu w państwach, w których władzę sprawują politycy wzywający do zmiany ustalonego porządku konstytucyjnego. Zachodzące na naszych oczach w Polsce przeobrażenia ustrojowe i perspektywy ich kontynuacji bądź odwrócenia nadają badaniom dotyczącym granic zmian konstytucyjnych charakter wyjątkowo aktualny. Tematyka trybu, granic i kontroli zmiany Konstytucji RP jest zatem istotna i aktualna w perspektywie zarówno uniwersalnej, jak i lokalnej (polskiej), w obu przypadkach dotyczącej fundamentów prowadzonych obecnie debat o państwie i prawie.

Głównym celem projektu jest zaproponowanie rozwiązania kwestii spornych i sposobu wypełnienia braków w badaniach dotyczących trybu, materialnych granic oraz kontroli konstytucyjności zmiany Konstytucji RP z 1997 r., a na tej podstawie całościowe scharakteryzowanie tej problematyki. Badania szczegółowe mają prowadzić:

1. w ramach części pierwszej („formalnej”):
  - a. do zaproponowania rozwiązania kwestii spornych i sposobu wypełnienia braków w badaniach dotyczących trybu zmiany Konstytucji RP;
  - b. wychodząc z założenia, wynikającego z badań wstępnych, że kontrola formalna konstytucyjności zmiany Konstytucji RP jest przynajmniej częściowo dopuszczalna – do zaproponowania rozwiązania kwestii spornych i sposobu wypełnienia braków w badaniach w tym zakresie;
  - c. na podstawie ustaleń w powyższym zakresie – do całościowego scharakteryzowania problematyki trybu zmiany Konstytucji RP, obejmującej także problem kontroli formalnej konstytucyjności tej zmiany;
2. w ramach części drugiej („materialnej”):
  - a. wychodząc z założenia, wynikającego z badań wstępnych, że istnieją granice zmiany Konstytucji RP – do zaproponowania rozwiązania kluczowych kwestii spornych i sposobu wypełnienia braków w badaniach w tym zakresie, w tym do określenia kryteriów ustalania tych granic i do wyznaczenia tych granic;
  - b. do odpowiedzi na pytanie, czy kontrola materialna konstytucyjności zmiany Konstytucji RP jest dopuszczalna; w razie odpowiedzi pozytywnej – do ustalenia kryteriów i zakresu prowadzenia takiej kontroli;
  - c. na podstawie ustaleń w powyższym zakresie – do całościowego scharakteryzowania problematyki granic zmiany Konstytucji RP, obejmującej także problem kontroli materialnej konstytucyjności tej zmiany.